

<https://doi.org/10.15407/econlaw.2024.01.020>

УДК 347.736

Юлія ТАТІК, аспірант,

Державна установа «Інститут економіко-правових досліджень
імені В.К. Макутова Національної академії наук України», м. Київ, Україна

 orcid.org/0009-0005-9860-5108

ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО СТАТУСУ БОРЖНИКА У ПРОЦЕДУРІ САНАЦІЇ

Ключові слова: Кодекс України з процедур банкрутства, платоспроможність, боржник, кредитор, арбітражний керуючий, санація, цілісний майновий комплекс, суб'єкт господарювання, правовий статус, правовий режим майна.

Проаналізовано окремі норми КУзПБ, погляди вчених і правозастосовну практику щодо правового режиму господарської діяльності боржника, визначено основні елементи його правового статусу у процедурі санації. Вони мають свої особливості та обмежуються часом (проведення процедури санації), загальнодержавним законодавчим актом — КУзПБ та локальним актом — планом санації, діями і волею керуючого санацією та судді господарського суду. Виявлено особливості правового статусу боржника у процедурі санації, що вирізняють його від правового статусу інших суб'єктів господарювання: мета і завдання полягають у погашенні заборгованості перед кредиторами та відновленні платоспроможності; боржник може бути утворений суб'єктом підприємницької діяльності, суб'єктом некомерційної господарської діяльності, суб'єктом господарського права або суб'єктом цивільного права, водночас не буди суб'єктом господарювання; у процедурі санації боржник може бути реорганізований у суб'єкт в іншій організаційно-правовій формі; у процедурі санації управління боржником здійснюється не його керівником, а арбітражним керуючим, який володіє, користується і розпоряджається майном боржника на праві господарського відання; у процедурі санації боржник може здійснювати будь-які види господарської діяльності, не заборонені законодавством і названі у його статутних документах; права боржника у процедурі санації значно обмежені планом санації, у якому визначено кордони прав та перелік обов'язків, нові права й обов'язки боржника можуть виникати на основі договорів, укладених від імені боржника арбітражним керуючим; підстав для договірної відповідальності може бути менше через значно меншу кількість господарських договорів, які може укласти боржник у силу обмеження своєї діяльності положеннями плану санації; у процедурі санації боржник не може бути ліквідований за бажанням його засновників, оскільки щодо нього уже відкрито провадження у справі про банкрутство, ліквідація може бути проведена у межах і за правилами ліквідаційної процедури.

Вступ. У радянські часи усі підприємства так чи інакше перебували у державній власності. А оскільки єдиним власником майна усіх підприємств була держава, то держава сама вирішувала, які під-

Цитування: Татік Ю. Особливості правового статусу боржника у процедурі санації. *Економіка та право*. 2024. № 1. С. 20—27. <https://doi.org/10.15407/econlaw.2024.01.020>

приємства підтримувати у важких ситуаціях, а які ліквідувати. Звідси законодавство про банкрутство у колишньому СРСР та на рівні республік було відсутнім. Із появою на початку 1990-х років різних форм власності постала потреба у розробці і ухвалені власного законодавства про банкрутство. Вже у 1992 р. було ухвалено перший Закон України від 14.05.1992 № 2343-ХІІ «Про банкрутство», який сьогодні не є чинним. У ті часи лише починала формуватися ринкова економіка. Головним завданням було забезпечити інтереси кредиторів, тобто якомога швидше реалізувати майно боржника (у процедурі ліквідації — банкрута) та максимально повно погасити заборгованість перед кредиторами. Прокредиторський характер названого Закону стимулював швидкий перехід від стадії розпорядження майном боржника до стадії ліквідації банкрута. Завдяки цьому було ліквідовано значну кількість різноманітних суб'єктів підприємницької діяльності. Проте уже до кінця 1990-х років була усвідомлена необхідність підтримки державою суб'єктів господарювання, які зареєстровані та працюють, сплачують податки і забезпечують роботою громадян. Особливо важливим у цей період було не розукрупнення суб'єктів великого бізнесу, а навпаки — надання їм підтримки. Відповідно згаданий Закон України «Про банкрутство» 30.06.1999 був викладений у новій редакції із зміненою назвою, у якому було відображено його нову сутність та спрямованість: «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом», що сьогодні також уже не є чинним. З огляду лише на назву цього Закону стає зрозуміло, що на першому місці в ньому — відновлення платоспроможності боржника. Тобто цей Закон отримав продебіторський характер. Крім назви, у Законі достатньо глибоко, як порівняти з попереднім, описувалися відносини, що були між учасниками процедури санації саме на той час.

Сьогодні в Україні діє Кодекс України з процедур банкрутства (далі КУЗПБ), який було ухвалено 18.10.2018, і з набранням чинності якого втратив чинність названий вище Закон України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом». КУЗПБ загалом врахував значну кількість помилок і недоліків, які були у двох попередніх законах, проте додав до себе і певну частину достатньо суперечливих новацій. А тому до-

слідження діяльності господарських судів та відносин, які існують між усіма учасниками процедур банкрутства, з метою подолання недоліків у теорії, практиці і законодавстві, залишаються актуальними і сьогодні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Відносини між учасниками процедур банкрутства — розпорядження майном боржника, санації боржника, ліквідації банкрута так само, як і правовий статус боржника, банкрута, кредиторів, судді господарського суду, інших учасників процедур банкрутства були об'єктами та предметами досліджень значної кількості українських учених. Серед дослідників можна назвати, зокрема, таких: Р.Г. Афанасьєв [1], О.М. Бірюков [2], В.К. Богатир [3], І.А. Бутирська [4], А.А. Бутирський [5], Л.І. Грабован [6], А.Б. Гушилик [7], В.В. Джунь [8], О.М. Зубатенко [9], Ю.В. Кабенюк [10], В.А. Малига [11], С.В. Мінковський [12], Б.М. Поляков [13], П.Д. Пригуза [14], В.В. Радзивілюк [15], Е.В. Сгара [16], О.О. Степанов [17], О.В. Титова [18], Ю.В. Чорна [19].

Певна кількість із названих вище дослідників розглядала відносини між різними учасниками процедур банкрутства ще до набрання чинності КУЗПБ. Крім цього, учені досліджували відносини між учасниками у різних судових процедурах і правовий статус різних учасників цих процедур. До усього слід додати, що у часи агресивної війни російської федерації проти України багато суб'єктів господарювання в усіх регіонах відчувають об'єктивні економічні складнощі, які можуть спричинити відкриття провадження у справі про банкрутство. Викладене вказує на неабияку актуальність дослідження правового статусу учасників процедур банкрутства, особливо боржника, центрального учасника серед усіх, а також відносин між усіма учасниками процедур банкрутства, особливо процедури санації як найоптимістичнішої для боржника і більшої частини кредиторів процедури.

Метою статті є проведення аналізу норм КУЗПБ, поглядів учених, правозастосовної практики про правовий статус боржника, виявлення його особливостей у процедурі санації і наведення відмінностей від правового статусу інших суб'єктів господарювання у загальних умовах діяльності.

Результати дослідження. Боржник є центральним суб'єктом процедур банкрутства.

За його відсутності не буде відкрито провадження у справі про банкрутство. У ст. 1 КУзПБ «Визначення термінів» боржника визначено як юридичну особу або фізичну особу, зокрема фізичну особу — підприємця, неспроможну виконати свої грошові зобов'язання, строк виконання яких настав. Зрозуміло, що це узагальнене широке визначення, яке не вказує на наявність у правовому статусі боржника особливостей, зокрема пов'язаних із певною процедурою банкрутства.

Ученими зазначено, що складові правового статусу суб'єкта господарювання не є усталеними, а питання стосовно правового статусу суб'єктів господарського права та його елементів залишаються дискусійними [20, с. 95]. Найчастіше вважається доцільним проводити аналіз правового статусу суб'єктів господарювання на основі елементів, визначених В.С. Щербиною: 1) мети і завдання суб'єкта господарського права; 2) виду та організаційної (організаційно-правової) форми суб'єкта господарського права; 3) порядку утворення (набуття статусу) і державної реєстрації суб'єкта господарського права; 4) правового режиму майна суб'єкта господарського права; 5) основного виду діяльності (безпосереднє здійснення господарської діяльності чи організація і управління господарською діяльністю); 6) характеру прав і обов'язків (господарсько-виробничі) або повноважень (організаційно-господарські, організаційно-установчі); 7) юридичної відповідальності; 8) порядку припинення суб'єкта господарського права (чи його статусу) [20, с. 95—96; 21, с. 7—8]. Кожен із цих елементів у кожного суб'єкта господарювання у різні моменти своєї діяльності має певні особливості. Спробуємо виявити особливості цих елементів у боржника у процедурі санації.

Після відкриття провадження у справі про банкрутство та проведення процедури розпорядження майном боржника на основі норм ст. 49 КУзПБ «Закінчення процедури розпорядження майном», зокрема норм ч. 3, у підсумковому засіданні господарський суд ухвалює одне з таких судових рішень:

- ухвалу про продовження строку процедури розпорядження майном у межах граничних строків, визначених КУзПБ;
- ухвалу про введення процедури санації та затвердження плану санації у разі схвалення плану санації боржника зборами кредиторів

та погодження його забезпеченими кредиторами в порядку, встановленому КУзПБ;

- постанову про визнання боржника банкрутом і відкриття ліквідаційної процедури;
- ухвалу про закриття провадження у справі про банкрутство.

Другий варіант рішення є не настільки позитивним, як останній, за якого провадження у справі про банкрутство закривається через повне відновлення боржником своєї платоспроможності. Проте він містить достатньо оптимізму, оскільки на відміну від відкриття ліквідаційної процедури, передбачає можливість відновлення платоспроможності. Загальні положення про санацію визначено у Розділі III «Санація боржника» Книги третьої «Банкрутство юридичних осіб» КУзПБ.

З моменту постановлення ухвали про введення процедури санації:

- члени виконавчого органу (керівник) боржника звільняються з посади у порядку, визначеному законодавством;
- управління боржником переходить до керуючого санацією;
- зупиняються повноваження органів управління боржника — юридичної особи щодо управління та розпорядження майном боржника, повноваження органів управління передаються керуючому санацією, крім повноважень, передбачених планом санації.

Тобто однією із особливостей правового статусу боржника у процедурі санації, а саме такої його складової, як правовий режим майна суб'єкта господарського права, є здійснення управління боржником не його керівниками чи керівником, які працювали ще на стадії розпорядження майном, а арбітражним керуючим, який відповідає за усі товарно-матеріальні чинності, організацію та ведення бухгалтерського обліку. Останній володіє, користується і розпоряджається майном боржника на праві господарського відання. За цим правовим режимом він володіє, користується і розпоряджається майном боржника з обмеженням правомочності розпорядження щодо окремих видів майна за згодою власника у випадках, передбачених Господарським кодексом України від 16.01.2003 [22, с. 358]. Очевидно, що роль власника майна боржника, який обмежує правомочність із розпорядження майном, виконують комітет кредиторів та суддя господарського суду.

На правовий статус боржника у процедурі санації впливають заходи щодо відновлення платоспроможності боржника, які передбачені планом санації, а особливо такі: реструктуризація підприємства; перепрофілювання виробництва; закриття нерентабельних виробництв тощо. Так, у ст. 54 КУЗПБ «Продаж у процедурі санації майна боржника як єдиного майнового комплексу» одним із способів відновлення платоспроможності боржника може бути відчуження усього або частини майна боржника, якщо воно є єдиним майновим комплексом чи кількома єдиними майновими комплексами. Зміна власника всього майна боржника як єдиного майнового комплексу відповідно до плану санації не є підставою для переоформлення документів та/або внесення змін до документів, що засвідчують права такої юридичної особи на володіння, користування, розпорядження майном, переоформлення ліцензії та інших документів дозвільного характеру, внесення змін до договору оренди та/або його переоформлення щодо землі та іншого майна боржника. У таких правовідносинах покупець усього майна боржника як єдиного майнового комплексу є правонаступником боржника. Тобто інвестор або покупець може придбати цілісний майновий комплекс боржника. У цьому разі до нього перейдуть усі права й обов'язки боржника. Тому зрозуміло, що дебіторська і кредиторська заборгованості залишаться незмінними, так само, як і інші його права й обов'язки, наявні у нього дозволи, ліцензії тощо.

Повертаючись до названих вище складових правового статусу суб'єкта господарського права, потрібно вказати, що мета і завдання такого суб'єкта у процедурі санації полягає у погашенні заборгованості перед кредиторами та відновленні платоспроможності. Це здійснюється на основі розробленого і затвердженого плану санації. Водночас метою боржника, на відміну від мети кредиторів, є відновлення платоспроможності не будь-яким способом, а саме таким, який дав би змогу після відновлення платоспроможності ефективно продовжити господарювання.

Під час характеристики ознаки правового статусу «суб'єкта господарського права» — його вид та організаційно-правову форму, слід зазначити, що у такому разі до боржника із статусом юридичної особи у процедурі санації має

застосовуватися саме термін «суб'єкт господарського права», адже КУЗПБ, на відміну від вже не чинного Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом», дозволяє визнавати боржником не лише суб'єкта підприємницької діяльності, але і некомерційного суб'єкта господарювання та суб'єкта господарської діяльності, який не є суб'єктом господарювання. Відповідно й утворений такий суб'єкт може бути у будь-якій організаційно-правовій формі, не забороненій законодавством.

Ознака правового статусу суб'єкта господарського права як характеристики порядку утворення (набуття статусу) і державної реєстрації стосовно боржника у процедурі санації може бути схарактеризована у разі його реорганізації у суб'єкт в іншій організаційно-правовій формі. У разі продовження його діяльності ця ознака може розглядатися як теоретично можлива.

Така ознака правового статусу суб'єкта господарського права як характеристика основного виду діяльності (безпосереднє здійснення господарської діяльності чи організація й управління господарською діяльністю) для боржника у процедурі санації означає, що останній може здійснювати будь-які види господарської діяльності, не заборонені законодавством і названі у його статутних документах, проте управління його діяльністю здійснюватиметься не його керівником, а арбітражним керуючим — керуючим санацією, який зі свого боку є підзвітним комітету кредиторів та судді господарського суду.

Характер прав та обов'язків боржника у процедурі санації має свої особливості. Зокрема, права є значно обмеженими планом санації, в якому визначено кордони прав та перелік обов'язків. Нові права й обов'язки боржника можуть виникати на основі договорів, укладених від імені боржника арбітражним керуючим, із згоди комітету кредиторів. Зрозуміло, що права розпорядження майном для боржника є обмеженими положеннями, визначеними у плані санації, а також у нормах КУЗПБ.

Юридична відповідальність боржника у процедурі санації може бути застосована до боржника на основі положень Розділу V «Відповідальність за правопорушення у сфері господарювання» так само, як і до інших суб'єктів господарювання. Відмінність у відповідаль-

ності від інших суб'єктів господарювання може бути лише у тому, що підстави для договірної відповідальності можуть бути меншими через значно меншу кількість господарських договорів, які може укласти боржник у силу обмеження своєї діяльності положеннями плану санації.

Характеристика ознаки правового статусу, що визначає порядок припинення суб'єкта господарського права (чи його статусу), у боржника в процедурі санації також має особливості. Так, боржник не може бути ліквідований за бажанням його засновників, оскільки щодо нього уже відкрито провадження у справі про банкрутство, і ліквідація може бути проведена у межах та за правилами ліквідаційної процедури, визначених положеннями Розділу IV «Ліквідаційна процедура» КУзПБ.

Висновки. Аналіз окремих норм КУзПБ, поглядів деяких вчених і правозастосовної практики про правовий режим господарської діяльності боржника дав змогу визначити основні елементи його правового статусу у процедурі санації. Вони мають свої особливості та обмежуються часом (проведення процедури санації), загальнодержавним законодавчим актом — КУзПБ — та локальним актом — планом санації, діями і волею керуючого санацією, кредиторів, судді господарського суду. Натомість ухвалення КУзПБ перевело боржника із статусу суб'єкта підприємницької діяльності не просто у статус суб'єкта господарювання (комерційного чи некомерційного), а й у статус суб'єкта господарського права, куди входять також і суб'єкти, які не є суб'єктами господарювання.

Особливості правового статусу боржника у процедурі санації згруповано за елементами правового статусу:

1. Мета і завдання суб'єкта господарського права.

Мета і завдання боржника у процедурі санації полягає у погашенні заборгованості перед кредиторами та відновленні платоспроможності. Це здійснюється на основі розробленого і затвердженого плану санації. Пріоритетом є відновлення платоспроможності способом, який дасть боржнику змогу після відновлення платоспроможності ефективно продовжити господарювання.

2. Вид та організаційна (організаційно-правова) форма суб'єкта господарського права.

Боржник може бути утворений у будь-якій організаційно-правовій формі суб'єкта господарювання. Він може бути як суб'єкт підприємницької діяльності або як суб'єкт некомерційної господарської діяльності, а також бути суб'єктом господарського права або суб'єктом цивільного права, не будучи суб'єктом господарювання.

3. Порядок утворення (набуття статусу) і державної реєстрації суб'єкта господарського права.

У процедурі санації боржник може бути реорганізований у суб'єкт в іншій організаційно-правовій формі. У разі продовження його діяльності ця ознака може розглядатися як теоретично можлива.

4. Правовий режим майна суб'єкта господарського права.

У процедурі санації управління боржником здійснюється не його керівниками чи керівником, які працювали ще на стадії розпорядження майном, а арбітражним керуючим, який володіє, користується і розпоряджається майном боржника на праві господарського відання. Роль власника майна боржника, яка полягає в обмеженні правомочності з розпорядження майном, виконують комітет кредиторів та суддя господарського суду.

5. Основний вид діяльності (безпосереднє здійснення господарської діяльності чи організація і управління господарською діяльністю).

У процедурі санації боржник може здійснювати будь-які види господарської діяльності, не заборонені законодавством і названі у його статутних документах, проте управління його діяльністю здійснюється не його керівником, а арбітражним керуючим — керуючим санацією.

6. Характер прав і обов'язків (господарсько-виробничі) або повноважень (організаційно-господарські, організаційно-установчі).

Права боржника у процедурі санації значно обмежені планом санації, у якому визначено кордони прав та перелік обов'язків. Нові права й обов'язки боржника можуть виникати на основі договорів, укладених від імені боржника арбітражним керуючим. Права розпорядження майном для боржника обмежені положеннями, визначеними у плані санації, а також у нормах КУзПБ.

7. Юридична відповідальність.

Відмінність відповідальності боржника у процедурі санації від відповідальності інших

суб'єктів господарювання може бути у тому, що підстав для договірної відповідальності може бути менше через значно меншу кількість господарських договорів, які може укласти боржник у силу обмеження своєї діяльності положеннями плану санації.

8. Порядок припинення суб'єкта господарського права (чи його статусу).

У процедурі санації боржник не може бути ліквідований за бажанням його засновників, оскільки щодо нього уже відкрито провадження у справі про банкрутство, і ліквідація може бути проведена в межах та за правилами ліквідаційної процедури, визначених положеннями Розділу IV «Ліквідаційна процедура» КУЗПБ.

Перспективи подальших досліджень. Різноманітні елементи правового статусу боржника

у процедурі санації впливають на поведінку інших учасників процедури. Виявлення, характеристика і надання пропозицій щодо уточнення окремих із них мають сприяти кращій реалізації інтересів усіх учасників. Проте свого аналізу вимагають і елементи правового статусу інших учасників процедури санації, наприклад, різноманітних кредиторів, їх керівників і працівників, способи та механізми захисту інтересів працівників самого боржника, можливості зміни строків процедур банкрутства, способи відновлення платоспроможності боржника тощо. Із проведенням такого аналізу мають бути пов'язані подальші дослідження відносин у процедурах банкрутства, зокрема у процедурі санації боржника.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Афанасьєв Р.Г. Проблеми правового регулювання банкрутства за законодавством України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.04. Ін-т економіко-прав. досліджень НАН України. Донецьк, 2001. 20 с.
2. Бірюков О.М. Порівняльно-правовий аналіз інституту неспроможності у законодавстві України та деяких іноземних країн: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03. Київський нац. ун-т ім. Тараса Шевченка; Інститут міжнародних відносин. Київ, 1999. 20 с.
3. Богатир В.К. Ліквідаційна процедура — заключна процедура у справах про банкрутство. За ред. Б.В. Дерев'янка. Одеса: Гельветика, 2021. 210 с.
4. Бутирська І.А. Учасники провадження у справі про банкрутство: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.04. Ін-т економіко-прав. досліджень НАН України. Київ, 2017. 20 с.
5. Бутирський А.А. Правове регулювання заходів щодо відновлення платоспроможності боржника: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.04. Київський нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ, 2007. 20 с.
6. Грабован Л.І. Погашення вимог кредиторів у процедурі банкрутства: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.04. Національний університет «Одеська юридична академія». Одеса, 2017. 20 с.
7. Гушилик А.Б. Правовий статус боржника у справі про банкрутство: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.04. Маріуполь, 2021. 234 с.
8. Джунь В.В. Теоретико-прикладні проблеми реформування законодавства України про банкрутство: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.04. Київ, 2009. 30 с.
9. Зубатенко О.М. Припинення суб'єктів господарювання: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.04. Ін-т економіко-прав. досліджень НАН України. Донецьк, 2008. 18 с.
10. Кабенюк Ю.В. Правове регулювання арбітражного управління в процедурі банкрутства в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.04. Ін-т економіко-прав. досліджень НАН України. Київ, 2019. 20 с.
11. Малига В.А. Правове забезпечення санації та мінімізації негативних наслідків банкрутства: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.04. Ін-т економіко-прав. досліджень НАН України. Донецьк, 1999. 21 с.
12. Мінковський С.В. Розпорядження майном боржника у процедурі банкрутства: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.04. Київ, 2015. 20 с.
13. Поляков Б.М. Правовые проблемы регулирования несостоятельности (банкротства): дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.04. Донецьк, 2003. 436 с.
14. Пригуза П.Д. Правове регулювання процедур банкрутства юридичної особи — відсутнього боржника: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.04. ДВНЗ «КНЕУ ім. В. Гетьмана». Київ, 2011. 20 с.
15. Радзивілюк В.В. Санація як судова процедура банкрутства: порівняльно-правове дослідження: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.04. Київський нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ, 2001. 17 с.
16. Сгара Е.В. Використання інституту мирової угоди у процедурі банкрутства: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.04. Ін-т економіко-прав. досліджень НАН України. Донецьк, 2005. 17 с.
17. Степанов О.О. Господарсько-правові засоби попередження банкрутства: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.04. Ін-т економіко-прав. досліджень НАН України. Донецьк, 2006. 20 с.
18. Титова О.В. Захист майнових інтересів учасників процесу ліквідації на підприємствах: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.04. Донецьк. 2006. 19 с.

19. Чорна Ю.В. Світові системи банкрутства: господарсько-правовий аспект: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.04. Ін-т економіко-прав. досліджень НАН України. Київ, 2018. 20 с.
20. Дерев'янка Б.В. Надання освітніх послуг: правовий статус суб'єктів: монографія. Б.В. Дерев'янка; МВС України, Донецький юридичний інститут. Донецьк: Кальміус, 2011. 335 с.
21. Щербина В.С. Суб'єкти господарського права. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 264 с.
22. Господарське право: навч. посібник у схемах і таблицях. За заг. ред. Шелухіна М.Л. Київ: Центр навчальної літератури, 2006. 616 с.

Надійшла 19.12.2023

REFERENCES

1. Afanasiev R.H. Problemy pravovoho rehulivannia bankrutstva za zakonodavstvom Ukrainy: avtoref. dys. ... kand. yuryd. nauk: 12.00.04. In-t ekonomiko-prav. doslidzhen NAN Ukrainy. Donetsk, 2001. 20 p. [in Ukrainian].
2. Biriukov O.M. Porivnialno-pravovyi analiz instytutu nespromozhnosti u zakonodavstvi Ukrainy ta deiakykh inozemnykh krain: avtoref. dys. ... kand. yuryd. nauk: 12.00.03. Kyivskiy nats. un-t im. Tarasa Shevchenka; Instytut mizhnarodnykh vidnosyn. Kyiv, 1999. 20 p. [in Ukrainian].
3. Bohatyr V.K. Likvidatsiina protsedura – zakliuchna protsedura u spravakh pro bankrutstvo. Za red. B.V. Derevianka. Odesa: Helvetyka, 2021. 210 p. [in Ukrainian].
4. Butyrska I.A. Uchasnyky provadzhennia u spravi pro bankrutstvo: avtoref. dys. ... kand. yuryd. nauk: 12.00.04. In-t ekonomiko-prav. doslidzhen NAN Ukrainy. Kyiv, 2017. 20 p. [in Ukrainian].
5. Butyrskiy A.A. Pravove rehulivannia zakhodiv shchodo vidnovlennia platospromozhnosti borzhnyka: avtoref. dys. ... kand. yuryd. nauk: 12.00.04. Kyivskiy nats. un-t im. Tarasa Shevchenka. Kyiv, 2007. 20 p. [in Ukrainian].
6. Hrabovan L.I. Pohashennia vymoh kredytoriv u protseduri bankrutstva: avtoref. dys. ... kand. yuryd. nauk: 12.00.04. Natsionalnyi universytet “Odeska yurydychna akademiia”. Odesa, 2017. 20 p. [in Ukrainian].
7. Hushylyk A.B. Pravovyi status borzhnyka u spravi pro bankrutstvo: dys. ... kand. yuryd. nauk: 12.00.04. Mariupol, 2021. 234 p. [in Ukrainian].
8. Dzhun V.V. Teoretyko-prykladni problemy reformuvannia zakonodavstva Ukrainy pro bankrutstvo: avtoref. dys. ... d-ra yuryd. nauk: 12.00.04. Kyiv, 2009. 30 p. [in Ukrainian].
9. Zubatenko O.M. Prypynennia subiektiv hospodariuvannia: avtoref. dys. ... kand. yuryd. nauk: 12.00.04. In-t ekonomiko-prav. doslidzhen NAN Ukrainy. Donetsk, 2008. 18 p. [in Ukrainian].
10. Kabenok Yu.V. Pravove rehulivannia arbitrazhnoho upravlinnia v protseduri bankrutstva v Ukraini: avtoref. dys. ... kand. yuryd. nauk: 12.00.04. In-t ekonomiko-prav. doslidzhen NAN Ukrainy. Kyiv, 2019. 20 p. [in Ukrainian].
11. Maluha V.A. Pravove zabezpechennia sanatsii ta minimizatsii nehatyynykh naslidkiv bankrutstva: avtoref. dys. ... kand. yuryd. nauk: 12.00.04. In-t ekonomiko-prav. doslidzhen NAN Ukrainy. Donetsk, 1999. 21 p. [in Ukrainian].
12. Minkovskiy S.V. Rozporiadzhennia mainom borzhnyka u protseduri bankrutstva: avtoref. dys. ... kand. yuryd. nauk: spets. 12.00.04. Kyiv, 2015. 20 p. [in Ukrainian].
13. Poljakov B.M. Pravovye problemy regulirovaniya nesostojatel'nosti (bankrotstva): dis. ... d-ra jurid. nauk: 12.00.04. Doneck, 2003. 436 p. [in Russian].
14. Pryhuza P.D. Pravove rehulivannia protsedur bankrutstva yurydychnoi osoby - vidsutnoho borzhnyka: avtoref. dys. ... kand. yuryd. nauk: 12.00.04. DVNZ “KNEU im. V. Hetmana”. Kyiv, 2011. 20 p. [in Ukrainian].
15. Radzyviliuk V.V. Sanatsiia yak sudova protsedura bankrutstva: porivnialno-pravove doslidzhennia: avtoref. dys. ... kand. yuryd. nauk: 12.00.04. Kyivskiy nats. un-t im. Tarasa Shevchenka. Kyiv, 2001. 17 p. [in Ukrainian].
16. Shara E.V. Vykorystannia instytutu myrovoi uhody u protseduri bankrutstva: avtoref. dys. ... kand. yuryd. nauk: 12.00.04. In-t ekonomiko-prav. doslidzhen NAN Ukrainy. Donetsk, 2005. 17 p. [in Ukrainian].
17. Stepanov O.O. Hospodarsko-pravovi zasoby poperedzhennia bankrutstva: avtoref. dys. ... kand. yuryd. nauk: 12.00.04. In-t ekonomiko-prav. doslidzhen NAN Ukrainy. Donetsk, 2006. 20 p. [in Ukrainian].
18. Tytova O.V. Zakhyst mainovykh interesiv uchasnykiv protsesu likvidatsii na pidpriemstvakh: avtoref. dys. ... kand. yuryd. nauk: 12.00.04. Donetsk, 2006. 19 p. [in Ukrainian].
19. Chorna Yu.V. Svitovi systemy bankrutstva: hospodarsko-pravovyi aspekt: avtoref. dys. ... kand. yuryd. nauk: 12.00.04. In-t ekonomiko-prav. doslidzhen NAN Ukrainy. Kyiv, 2018. 20 p. [in Ukrainian].
20. Derevianko B.V. Nadannia osvitnikh posluh: pravovyi status subiektiv: monohrafiia. B.V. Derevianko; MVS Ukrainy, Donetskyy yurydychnyy instytut. Donetsk: Kalmius, 2011. 335 p. [in Ukrainian].
21. Shcherbyna V.S. Subiekty hospodarskoho prava. Kyiv: Yurinkom Inter, 2008. 264 p. [in Ukrainian].
22. Hospodarske pravo: navch. posibnyk u skhemakh i tablytsiakh. Za zah. red. Shelukhina M.L. Kyiv: Tsentri navchalnoi literatury, 2006. 616 p. [in Ukrainian].

Received 19.12.2023

Yuliia Tatik

State Organization “V. Mamutov Institute of Economic and Legal Research of NAS of Ukraine”, Kyiv, Ukraine
orcid.org/0009-0005-9860-5108

FEATURES OF THE DEBTOR'S LEGAL STATUS IN THE REHABILITATION PROCEDURE

The purpose of the article is an analysis of the provisions of the Code of Ukraine on Bankruptcy Procedures (hereinafter referred to as the CUoBP), the opinions of scientists, law enforcement practice on the legal status of the debtor, identification of its features in the rehabilitation procedure and identification of differences from the legal status of other economic entities in the general operating conditions. To successfully achieve the paper's purpose, well-known scientific research methods were used. They were used to achieve important results. Results. The analysis of some provisions of the UoBP, the opinions of some scientists, and law enforcement practice on the legal regime of the debtor's economic activity allowed for determining the main elements of its legal status in the rehabilitation procedure. They have their features and are limited by the time (carrying out the rehabilitation procedure), the national legislative act (CUoBP), the local act (the rehabilitation plan), the actions and will of the rehabilitation manager, and the judge of the economic court. However, the adoption of the CUoBP transferred the debtor from the status of economic entity not only to the status of an economic entity (commercial or non-commercial) but also to the status of an economic law entity, which includes entities that are not economic entities. The features of the legal status of the debtor in the rehabilitation procedure that distinguish it from the legal status of other economic entities have been revealed: the purpose and the tasks are to repay the debt owed to creditors and restore solvency; the debtor can be formed by a economic entity, a non-commercial economic entity, an economic entity or a civil law entity, without being an economic entity; in the rehabilitation procedure, the debtor can be reorganized into a subject in another organizational and legal form; in the rehabilitation procedure, the debtor is managed by an arbitration manager who owns, uses and disposes of the debtor's property on the right of economic management; in the rehabilitation procedure, the debtor can carry out any type of economic activity that is not prohibited by law and is specified in its statutory documents; the rights the debtor in the rehabilitation procedure are significantly limited by the rehabilitation plan, which defines the boundaries of rights and the list of obligations, new ights and obligations of the debtor may arise on the basis of contracts concluded on behalf of the debtor by the arbitration manager; there may be less grounds for contractual liability due to a much smaller number of business contracts that the debtor may conclude due to the restriction of its activities by the provisions of the rehabilitation plan; in the rehabilitation procedure, the debtor cannot be liquidated at the request of its founders, since bankruptcy proceedings have already been opened against it and liquidation can be carried out within the framework and according to the rules of the liquidation procedure.

Keywords: Code of Ukraine on Bankruptcy Procedures, solvency, debtor, creditor, arbitration manager, rehabilitation, integral property complex, economic entity, legal status, legal regime of property.